

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/154/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1212212141
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Rapčanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:1212212141.2

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci žalobcu: Orange Slovensko, a. s., so sídlom Bratislava, ul. Metodova č. 8, IČO: 35 697 270, proti žalovanému: H. A., nar. XX. XX. XXXX, naposledy bytom R., ul. R. č. XXXX/X, toho času na neznámom mieste, zastúpený opatrovníčkou pre konanie Slávkou Kalánkovou, tajomníčkou Okresného súdu Martin, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného: Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom Prešov, ul. Važecká č. 16, IČO 42 176 778, zastúpeného splnomocneným zástupcom JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom so sídlom Stropkov, Námestie SNP č. 7, IČO: 35 510 722, o zaplatenie sumy 311,07 eur s príslušenstvom, o odvolaní vedľajšieho účastníka na strane žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Martin zo dňa 26. septembra 2013 č. k. 10C/149/2013-73, takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým súd žalovaného zaviazal žalobcovi zaplatiť 311,07 eur spolu s 9 % úrokom z omeškania ročne za obdobie od 28. 12. 2010 do zaplatenia a nahradiť žalobcovi trovy konania sume 18,50 eur, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalobcovi proti vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania nepriznal

sčasti a to do sumy 100 eur spolu s 9 % úrokom z omeškania ročne za obdobie od 28. 12. 2010 do zaplatenia a vo výroku o trovách konania zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Sčasti a to do sumy 211,07 eur spolu s 9 % úrokom z omeškania ročne za obdobie od 28. 12. 2010 do zaplatenia zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý.

odôvodnenie:

Okresný súd Martin rozsudkom zo dňa 26. 09. 2013 č. k. 10C/149/013-73 žalovaného zaviazal žalobcovi zaplatiť 311,07 eur spolu s 9 %-ným úrokom z omeškania ročne za obdobie od 28. 12. 2010 do zaplatenia a nahradiť žalobcovi trovy konania v sume 18,50 eur, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi proti vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania nepriznal.

Za pravdivé súd považoval, že žalobca so žalovaným uzavreli dňa 12. 01. 2010 zmluvu o pripojení čísla uvedeného v žalobe, predmetom ktorej bolo poskytnutie telekomunikačných služieb v účastníckom programe Mobilný Orange Internet Klasik za pomoci zariadenia Huawei E1752 USB modem. Podrobnejšie upravoval poskytovanie tohto zariadenia dodatok k zmluve o pripojení a zariadenie bolo žalovanému odpredané za kúpnu cenu 5 eur v rámci akvizičnej ponuky HSDPA-ZA. Za aktiváciu zariadenia sa žalovaný zaviazal zaplatiť administratívny poplatok vo výške 11 eur a zaviazal sa, že počas doby viazanosti, ktorá bola dohodnutá na dobu 24 mesiacov bude mať aktivovaný na SIM-karte taký účastnícky program, u ktorého výška mesačného poplatku s DPH bola stanovená prinajmenšom na sumu 11,81 eur. V článku II. dodatku boli dohodnuté ďalšie povinnosti žalovaného, najmä zotrvať v zmluvnom vzťahu so žalobcom po dohodnutú dobu a pre prípad porušenia niektorej z povinností účastníka uvedených v čl. II. bod 3 alebo II. bod 4., ku ktorým patrilo nielen nezaplatenie splatnej ceny

za služby, nedodržanie záväzku aktivácie účastníckeho programu, či jednostranné ukončenie platnosti zmluvy, zaviazal sa žalovaný zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu vo výške 100 eur.

Z pripojených faktúr súd zistil, že žalovaný mal voči žalobcovi dlhy (za upomienky, za poskytnuté služby, za mesačný poplatok, za dohodnutý účastnícky program, za odpojenie služieb), ktoré nezaplatil v lehote zročnosti. Z toho dôvodu považoval žalobu za dôvodnú pokiaľ ide o nárok žalobcu na zaplatenie ceny poskytnutých telekomunikačných služieb v celkovej výške 211,07 eur. Nárok na túto sumu nachádza oporu v zmluve o pripojení včete jej dodatku a neoddeliteľnej prílohy, ktorou boli Všeobecné zmluvné podmienky žalobcu.

Pokiaľ ide o nárok na zmluvnú pokutu, tento nárok nachádza podľa súdu právnu oporu jednak v dodatku, ktorý bol neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o pripojení, pričom podľa formulácie dodatku súd dospel k presvedčeniu, že výška zmluvnej pokuty, uvedená v bode 2.5 dodatku a v osobitnom rámciku bola podľa presvedčenia súdu individuálne dojednaná. Navyše však je nutné poukázať na skutočnosť, že zmluvnou pokutou v sume 100 eur žalobca zabezpečoval plnenie povinností žalovaného jednak riadne a včas platiť cenu poskytnutých telekomunikačných služieb, aktivovať zvolený program a súčasne zotrvať v zmluvnom vzťahu so žalovaným a to vzhľadom k výhode, ktorú žalovanému poskytol a to v predaji telekomunikačného zariadenia za zľavnenú cenu 5 eur. Ďalej podľa súdu zmluvná pokuta dojednaná v čl. II. bod 5 dodatku k zmluve o pripojení vo výške 100 eur za porušenie tam vymenovaných povinností, najmä riadneho neplatenia vyúčtovaných cien, poskytnutých služieb, prípadne nedodržania zmluvnej viazanosti neodporovala žiadnemu z ust. § 544 ods. 1, 2, § 545 ods. 1, § 545a, § 53 ods. 1 a § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka. Predovšetkým táto suma nebola v žiadnom prípade likvidačná v porovnaní s dlhom, ktorého plnenie zabezpečovala a ktorý žalovaný nezaplatil. Za nutné poukázal na skutočnosť, že žalovaný nesplnil záväzok voči žalobcovi zaplatiť cenu poskytnutých služieb vo výške dvojnásobnej, než bola zmluvná pokuta, ktorá túto povinnosť zabezpečovala. Navyše podľa predmetných faktúr žalovaný zjavne nedodrжал dobu zmluvnej viazanosti, pretože opakovane niekoľko mesiacov po sebe neplatil cenu poskytnutých služieb až nakoniec necelých desať mesiacov od uzavretia zmluvy došlo k odpojeniu od poskytovania telekomunikačných služieb vzhľadom na nesplatenie dlhu, teda tým žalovaný porušil dobu zmluvnej viazanosti. Z vlastnej rozhodovacej činnosti súd konštatoval, že len pri riadnom plnení zmluvných záväzkov a dodržania doby zmluvnej viazanosti by sa žalobcovi, ktorý pri uzatvorení zmluvy poskytol žalovanému benefit v podobe odpredaja telekomunikačného zariadenia za zľavnenú sumu 5 eur by boli vrátili investície vložené do vzťahu so žalovaným.

S prihliadnutím na porušenie hneď dvoch povinností a výšku záväzku žalovaného voči žalobcovi súd nedospel k presvedčeniu, že by dojednaná zmluvná pokuta odporovala vyššie citovaným ustanoveniam Občianskeho zákonníka a aj s prihliadnutím na ďalšie sankcie, akými bola právna možnosť žalobcu účtovať úrok z omeškania v zákonnej výške v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, že by spôsobovala značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Súd preto dospel k presvedčeniu, že nárok žalobcu voči žalovanému je preto dôvodný v celom rozsahu a žalobcovi priznal istinu, ktorú požadoval.

Popri istine súd žalobcovi priznal aj nárok na úroky z omeškania v zmysle ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení ust. § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. Žalovaný mal dlh žalobcovi zaplatiť podľa výzvy, ktorá mu bola doručená na jeho poslednú známu adresu do 27. 12. 2010 a keďže tak neurobil, dňom 28. 12. 2010 sa dostal do omeškania. Výška úrokov z omeškania je o 8 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky požadovaná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca bol v konaní plne úspešný, súd mu proti žalovanému priznal právo na náhradu účelne vynaložených trov konania, ku ktorým patrí súdny poplatok zo žalobného návrhu v sume 18,50 eur.

Žalobcovi v súvislosti s úkonmi vedľajšieho účastníka trovy konania nevznikli a preto súd napriek tomu, že žalobca bol v konaní úspešný a vedľajší účastník vystupoval na strane neúspešného žalovaného rozhodol o trovách konania tak, že mu proti vedľajšiemu účastníkovi nárok na náhradu trov konania nepriznal, hoci inak ako úspešný účastník konania v zmysle § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) by aj proti vedľajšiemu účastníkovi právo na náhradu trov konania mal.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie vedľajší účastník na strane žalovaného prostredníctvom splnomocneného zástupcu, a to v časti prevyšujúcej sumu 211,07 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 28. 12. 2010 do zaplatenia.

V odvolaní uviedol, že okresný súd napadnutým rozsudkom uložil spotrebiteľovi povinnosť zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu napriek tomu, že v podaní zo dňa 06. 12. 2012 poukázal na skutočnosť, že žalobcom uplatňovaná zmluvná pokuta už bola právoplatne, v inej veci, vyhlásená za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Právoplatným rozsudkom, ktorým bola zmluvná pokuta vyhlásená za neprijateľnú zmluvnú podmienku došlo k vytvoreniu zákonnej prekážky na to, aby túto zmluvnú podmienku mohol žalobca používať naďalej akýmkoľvek spôsobom. Priznať plnenie z takejto zmluvnej podmienky je neprípustné. Podľa vedľajšieho účastníka na strane žalovaného to, že spotrebiteľa nemajú vedomosť o právoplatne uloženej povinnosti nepoužívať zmluvnú pokutu je pochopiteľné vzhľadom na neexistenciu žiadnej komplexnej databázy. Nie je však zlučiteľné s princípmi fungovania Európskej únie a princípmi právneho štátu, ak žalobca používa naďalej zmluvnú podmienku, ktorej je povinný zdržať sa zo zákona a už vôbec je nezlučiteľné s princípmi práva EÚ, ak súd podporuje takéhoto dodávateľa a priznáva mu plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky. Ide o porušenie zmluvy o Európskej únii zo strany členského štátu EÚ. Okresný súd tým, že uložil spotrebiteľovi platiť zo zakázanej zmluvnej pokuty, podporil protiprávny stav. Je pritom z pohľadu spotrebiteľov irelevantné, že k uzavretiu zmluvy došlo ešte pred nadobudnutím právoplatnosti rozsudkov. Táto skutočnosť žiadnym spôsobom neovplyvňuje fakt, že ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorej sústavné uplatňovanie je súd povinný zabrániť v zmysle čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS. Je tiež podľa neho irelevantné, že súdy nie sú navzájom informované o právoplatných rozsudkoch. Spotrebiteľa sú v právnej neistote, ak súd koná v rozpore s rozsudkom iného súdu u toho istého dodávateľa. Dochádza tak k porušovaniu princípu právnej istoty vyplývajúceho z generálneho zákazu obsiahnutého v § 53a Občianskeho zákonníka. Nehovoriac už o tom, že celá súdna ochrana v zmysle čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami tak úplne stráca svoj význam a zmysel. Žalovaný (správne malo byť uvedený žalobca - poznámka odvolacieho súdu) mal od právoplatnosti zdržujúceho rozsudku prestať s používaním zakázanej pokuty.

V ďalšej časti odvolania vedľajší účastník na strane žalovaného poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove z 24. 04. 2012 sp. zn. 6Co/91/2011, ktorý judikoval zásadné právne stanovisko: „Ak si dodávateľ v inštančnom postupe používanie problémovej klauzuly neobhájil, je povinný bez ďalšieho zdržať sa jej ďalšieho (opakovaného, súvislého) používania vrátane uplatňovania plnení z takejto klauzuly. Takýto zákaz explicitne vyplýva z ust. § 53a Občianskeho zákonníka. Nie je pritom významné, či iný súd by v rámci súdnej kontroly bol k dodávateľovi zhovievavejší alebo dokonca by priznal plnenie za takejto podmienky. Pri neexistencii databázy vyhlásených neprijateľných podmienok sa môže bežne stať, že iný súd plnenie pre zmenu prizná. Každopádne však ide o protiprávny stav, za ktorý je zodpovedný dodávateľ, ktorý na súdoch sústavné (porov. čl. 7 smernice 93/13/EHS) plnenia z judikovaných neprijateľných zmluvných podmienok uplatňuje a doslova v nie dobrej viere „skúša“, ktorý súd mu plnenie prizná.“

Ďalej vedľajší účastník na strane žalovaného poukázal na to, že zmluvná pokuta naformulovaná žalobcom v predformulovanej štandardnej zmluve je neprijateľnou, a teda neplatnou už pri jej podpise, bez ohľadu na ďalšie správanie spotrebiteľa. Takáto zmluvná pokuta je nevyvážená, teda spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a je veľmi ľahko zo strany žalobcu zneužitelná, čím je objektívne spôsobilá poškodiť spotrebiteľa. V členských štátoch Európskej únie, ako aj vo svete je bežné, že výška zmluvných pokút, resp. iných poplatkov za predčasné ukončenie zmluvného vzťahu s mobilným operátorom sa odvíja od doby, ktorá spotrebiteľovi ostáva do konca viazanosti, a to či už počítanej na dni alebo na mesiace. Podstatnou je tá skutočnosť, že spotrebiteľ, ktorý poruší zmluvu ku koncu viazanosti, nemôže byť sankcionovaný rovnako ako ten spotrebiteľ, ktorý svoje záväzky porušil na začiatku zmluvného vzťahu, a teda pri uplatnení zmluvnej pokuty je automaticky zohľadnená dĺžka doby, po ktorú si spotrebiteľ plnil svoje zmluvné povinnosti.

Opatrovníčka žalovaného v písomnom vyjadrení k odvolaniu súhlasila s odvolaním vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, ako aj dôvodmi v ňom uvedenými.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 204 ods. 1, § 201 O. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 201 O. s. p.), pričom podanie opravného prostriedku nie je vylúčené ust. § 202 O. s. p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.), preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O. s. p.) a rozsudok okresného súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. h, 2 O. s. p.) a to z nasledovných dôvodov:

Okresný súd napadnutým rozsudkom zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 311,07 eur spolu s 9 %-ným úrokom z omeškania ročne za obdobie od 28. 12. 2010 do zaplatenia z titulu ceny poskytnutých telekomunikačných služieb v sume 211,07 eur a zmluvnej pokuty v sume 100 eur zo zmluvy o pripojení uzavretej dňa 12. 01. 2010 medzi účastníkmi konania.

Vedľajší účastník na strane žalovaného napadol odvolaním rozsudok okresného súdu v časti prevyšujúcej sumu 211,07 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 28. 12. 2010 do zaplatenia, teda ohľadom zmluvnej pokuty v sume 100 eur s príslušenstvom. V odvolaní namietal to, že okresný súd neprihliadol na to, že zmluvná pokuta ako neprijateľná zmluvná podmienka bola judikovaná inými súdmi čiže neaplikoval ust. § 53a Občianskeho zákonníka.

Podľa ust. § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka platí, že ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje, alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi.

Citované ustanovenie nadobudlo účinnosť od 01. 03. 2010 a podľa prechodných ustanovení zákona č. 575/2009 Z. z. sa budú spravovať týmito ustanoveniami aj vzťahy, ktoré vznikli do 28. 02. 2010.

Podľa citovaného ustanovenia, ak dodávateľ opätovne uplatní žalobou plnenie na základe tej istej neprijateľnej podmienky, pre ktorú mu už súd raz plnenie z takejto zmluvnej podmienky nepriznal, súd mu žalobu bez ďalšieho môže zamietnuť a nemusí už opätovne zdôvodňovať neprímeranosť zmluvnej podmienky. Stačí poukázať už na právoplatný rozsudok súdu.

Podľa ust. § 153 ods. 3 O. s. p., súd môže v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy, aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná, v takom prípade sú uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dojednané v spotrebiteľskej zmluve.

Toto ustanovenie reflektuje komunitárno-právny akcent na právnu úpravu ochrany spotrebiteľa. Z dôvodu ochrany spotrebiteľa môže súd i bez návrhu v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy, vysloviť že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách je neprijateľná. Súd tak môže urobiť i vo výrokovej časti rozhodnutia, nie je však vylúčené, aby toto konštatoval len v odôvodnení svojho rozsudku. Ak tak súd urobí vo výrokovej časti rozsudku a takýto výrok nadobudne právoplatnosť, je takýto výrok záväzný pre každý ďalší súd, ktorý bude o rovnakej spotrebiteľskej zmluve s rovnakou neprijateľnou podmienkou rozhodovať (porovnaj § 159 ods. 2 a komentár k nemu).

Z obsahu spisu okresného súdu vyplýva, že vedľajší účastník na strane žalovaného už v odpore proti platobnému rozkazu (č.l. 42 spisu), s ktorým opatrovníčka odporcu súhlasila, poukázal na to, že rovnaká zmluvná pokuta bola judikovaná ako neprijateľná zmluvná podmienka aj v iných rozhodnutiach súdov, ktoré označil. Vzhľadom k uvedeným právoplatným rozsudkom je podľa neho žalobca s poukazom na ust. § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka povinný zdržať sa používania nekalej podmienky z dôvodu jej neprijateľnosti v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi.

Podľa odvolacieho súdu pre danú vec je smerodajné, aby existovalo hoci aj len jedno právoplatné rozhodnutie, ktoré určuje predmetnú zmluvnú podmienku za neprijateľnú a teda absolútne neplatnú. Podľa § 53a Občianskeho zákonníka navrhovateľ takúto podmienku používať nesmie a súd by mu preto nemal umožniť používať ju ani čiastočne. Okresný súd sa mal preto v konaní zaoberať tým, či navrhovateľ nárok ohľadom zmluvnej pokuty uplatňuje znova z neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá bola vyhlásená za neplatnú. V tomto smere sa preto oboznámiť s označenými rozsudkami súdov so zameraním sa na ustanovenia (články) zmlúv týkajúce sa zmluvných pokút, či tieto boli vyhlásené za neprijateľné a či ich znenie je pokiaľ ide o zmluvnú pokutu rovnaký ako v spornej zmluve.

Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok okresného súdu pre nedostatočne zistený skutkový stav majúci za následok nesprávne právne posúdenie veci v napadnutej časti a súvisiacom výroku o trovách konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ostatnej časti zostal rozsudok okresného súdu nedotknutý lebo nebol napadnutý odvolaním.

V novom konaní okresný súd rozhodne o trovách prvostupňového a odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte pomerom 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.